

Kringloopwinkel en flagshipstore, het zijn twee woorden die je niet vaak in één zin tegenkomt. De nieuwste vestiging van Rataplan in Westpoort wil echter afrekenen met het beeld van grauw, groezelig en gedateerd. 'Ook wij moeten mee met onze tijd.'

tekst MARC KRUYSWIJK foto's SANNE ZURNÉ

IKEA MET KARAKTER

De taarten worden gemaakt door Gary, van Gary's Muffins. De vitrine staat er vol mee. Verderop wordt vergaderd. Drie vertegenwoordigers verdelen het land in gelijke stukken en wisselen informatie uit over mogelijk interessante klanten, terwijl er nog maar een rondje café latte wordt besteld. Boven staat een kleermaker een broek te verstellen en binnenkort wordt midden in de enorme ruimte de workshop 'Hoe pimp ik mijn kast' gegeven. Welkom in de nieuwste kringloopwinkel van Amsterdam.

Wie kringloopwinkel zegt, denkt doorgaans niet onmiddellijk aan hip en happening. Onpraktische ruimtes, donker en groezelig – dat lijkt een betere associatie te zijn. Afzichtelijke meubels, opgetast tot aan het plafond. Zoveelstehands archiefkasten, schemerlampen uit het lood: als dat is wat je zoekt, ben je bij een kringloopwinkel aan het juiste adres.

Dat dit niet altijd klopt, bewijst de net geopende nieuwste vestiging van Rataplan: een kringloopwinkel die klaar is voor de toekomst. Fris, fruitig en voor wie er oog voor heeft hier en daar zelfs flitsend van assortiment. Het is de grootste winkel in zijn soort, een flagshipstore, maar dan in Westpoort.

De omgeving belooft niet veel goeds. Bedrijven en bedrijfjes. Weliswaar niet meer zo schimmig als de ondernemers die zich in het verleden vestigden in deze buurt, maar heel gelukkig word je er niet van. Wie vanuit de stad komt gefietst, passeert daarna de opvang van het Leger des Heils. Vervolgens wordt het al stijlvoller als een modern vormgegeven moskee opdoemt.

Daarachter ligt een knoepert van een loods: strak, hoekig en een tikje non-descript. Alleen al het adres is niet gezellig: Generatorstraat. Pal naast de ingang ligt metrostation Isolatorweg. Tja.

Het is duidelijk: voor de reis erheen hoef je de omweg niet te nemen. Maar wie over de drempel stapt, kan niet anders dan verrast zijn. Er is ruimte, er is een vide en er zijn vooral frisse kleuren. Ikea, maar dan met karakter. Loods 5, maar dan niet zo prijzig. Vrijmarkt, maar dan zonder vioolspelende kinderen. Meestal tenminste.

In het midden van de winkel zijn houten staketsels neergezet. De kubussen die het oplevert, vormen showroompjes op zich: een slaapkamer. Een huiskamer. Een werkkamer. Het is er schoon en pas als je de meubels goed bekijkt zie je dat het tafels, stoelen en banken zijn die al een leven achter zich hebben.

Dat geldt ook voor de wand die is opgebouwd door de medewerkers van deze Rataplanvestiging. Een wandmeubel, een stoel en een kast zijn tegen een muur gespijkerd en helgeel geverfd. Hetzelfde geldt voor het koffiegedeelte aan het begin van de winkel, alleen is hier het geheel lichtgroen geworden. "Alles wat je hier ziet komt uit de winkel. We hebben niets ingekocht, ons hele magazijn staat vol met spullen die perfect zijn om er hier een gezellige en inspirerende ruimte van te maken," zegt manager Jan Coersen van Rataplan.

Allemaal om niet

Als gezegd: kringloopwinkels hebben hun imago niet mee. De winkels van Rataplan worden draaiend gehouden door mensen met een achterstand op de arbeids-

markt, het personeelsbestand is voor een deel overgenomen uit de boedel van de socialewerkplaatsentak van Pantar. De koopwaar is nogal eens afkomstig uit faillissementen en overlijdensgevallen.

Rataplan heeft een belangrijke regel: voor de inkoop wordt niet betaald. Je mag je oude spullen komen brengen, desnoods komt een bestelauto van het bedrijf je afgeschreven meubels ophalen, maar het is allemaal om niet. Het komt gratis binnen en het gaat er weer uit voor een zeer bescheiden bedrag.

Wat te denken van dat tafeltje bijvoorbeeld? Gebruikt, maar verder niets mis mee. De poten zijn recht, de kleur is een beetje onbestemd, maar voor op het dakterras is het precies wat je nodig hebt. Vijf euro. Zeg dat ie het twee jaar uithoudt in weer en wind, voordat ie instort: voor vijf euro koop je dan gewoon weer een nieuwe.

Coersen loopt tevreden rond in zijn nieuwste winkel. Hij heeft eraan moeten trekken om deze vestiging van de grond te krijgen. "Dit vergt natuurlijk investeringen. Maar het is echt heel noodzakelijk dat we als kringloopwinkels meegaan met onze tijd. Ook een branche als de onze kan het zich gewoon niet veroorloven om alleen maar te zitten in vage ruimtes met gestapelde meubels. Deze vestiging zat voorheen in een oude autoshowroom. Het was prima hoor, maar je kon er niet zo veel kwijt en de klanten zagen vaak door de bomen het bos niet meer."

De achterkant van de winkel blijkt een enorm magazijn te huisvesten. Tientallen mensen zijn nieuwe boeken, kleding en elektrische apparaten aan het sorteren. Een rijtje plastic kerstbomen ligt in een rek. Het is één van de grote uitdagingen, zegt Coersen, om niet alle voorraad maar direct in de winkel te droppen. "Het moet overzichtelijk blijven, mensen moeten het gevoel hebben dat ze echt heel bijzondere spullen tegenkomen. En ze moeten er omheen kunnen lopen."

Afgeragde friteuse

Over aanloop heeft de zaak in de eerste maand na de opening nog niet te klagen, aldus Coersen. Maar bijzonderder misschien nog wel dan het aantal mensen dat door de winkel struint, is het slag mensen: ook overhemden en mantelpakjes zijn vertegenwoordigd – niet het doorsnee kringloopwinkelpubliek.

Robert van der Wal bijvoorbeeld, is verkoopmanager bij een internationaal technisch bedrijf en drukdruk, maar hier loopt hij zo een half uur door een winkel met afgedankte meubels en andere spullen. "Fantastische zaak. Er staat een boel troep tussen, maar als je goed kijkt, vind je allerlei mooie spulletjes." Wat dan bijvoorbeeld? "Een klein tv'tje, met een videospeler ineen. Kan ik mijn oude banden weer eens bekijken."

Even verderop hebben Johan en Riet Meiermans een mand vol schaaltes en een dienblad gevonden. Nu staan ze bij de meubels te kijken. "Prima spullen verkopen ze hier. En je ziet tenminste iets. Als een leuk kastje tussen de andere meubels staat verstopt, oogt het gelijk lelijk. Hier is het fijn uitgelicht, waardoor je echt zin krijgt om iets te kopen."

Het moet gezegd: voor dat prachtige kastje of dat vintage koffiezetapparaat moet je wel echt zoeken. Ondanks de nieuwe kieskeurigheid van de kringloopwinkel bevindt zich tussen het koren ook nog wel degelijk heel veel kaf. Van die afgeragde friteuse bijvoorbeeld is het toch nauwelijks voor te stellen dat er iemand is die daarin zijn frikadellen zal bakken. En de tientallen meters boeken

blijken bij goed uitschudden nog pakken hagelslag te bevatten. En wat te denken van al die matrassen die ook lang niet allemaal verschoond zijn gebleven van twijfelachtige vlekken?

De presentatie is goed, zeggen Marjo en Rob, kritische consumenten en afgereisd naar Westpoort wegens 'goede verhalen'. "Maar er staat wel heel erg veel rommel tussen. Kijk hier, een broodrooster waar de kruimels nog in zitten. Dat is toch goor?"

Manager Jan Coersen erkent dat het assortiment niet allemaal van dezelfde kwaliteit is. "We zijn afhankelijk van wat we aangeboden krijgen. Maar dat we wat we hebben nu beter kunnen presenteren, is al een voordeel. Mensen blijven hangen, ze drinken een kop koffie of ze kijken wat er allemaal mogelijk is met hun meubels. Eindelijk een kringloopwinkel waar het fijn is om te zijn."

700.000 kilo spullen

Rataplan exploiteert op het moment dertien kringloopwinkels in Noord- en Zuid-Nederland. In Amsterdam heeft het bedrijf drie winkels, in Diemen één. De stichting heeft geen winstoogmerk en zegt te werken aan kansen voor mens en milieu. Volgens manager Jan Coersen wordt door hergebruik van onder meer meubels, kleding en apparaten een duurzame bijdrage geleverd aan een schoner milieu. "Per winkel zetten wij ongeveer 700.000 kilo aan spullen om. Dat komt dus niet terecht op afvalbergen, maar vindt een tweede leven."

De in totaal 180 werknemers van Rataplan zijn grotendeels mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of een arbeidshandicap. Ook biedt de stichting werkervarings- en stageplaatsen. Volgens Coersen hebben ook de kringloopwinkels moeilijke jaren achter de rug. "Als de economie niet goed draait, houden ook onze klanten de hand op de portemonnee. Ook wij zullen klanten ertoe moeten verleiden spullen bij ons te kopen."

Om een bezoek aan de nieuwste vestiging van Rataplan zo aantrekkelijk mogelijk te maken, heeft de stichting bijvoorbeeld een kleermaker in huis die, tegen betaling, de zojuist aangeschafte kleding kan vermaken. Ook treden er geregeld conservatoriumstudenten op en binnenkort wil Coersen workshops geven over de mogelijkheden voor het opknappen van oude meubeltjes.